

Alegat XII.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego względem pokrywania kosztów sanitarnych z powodu zarazy na bydło, księgosuszem zwanej.

Wysoki Sejmie!

Dziennikiem praw Państwa z dnia 14. sierpnia 1868. r. nr. XLIX (118.) obwieszoną została ustawa nowa z dnia 29. czerwca 1868. r. przeciw zarazie na bydło, księgosuszem zwanej, i obowiązuje od dnia 28. września 1868. jako dnia 46. od daty ogłoszenia.

Paragraf 33. tej ustawy, stanowiący o obowiązku ponoszenia kosztów, wynikłych z przeprowadzenia przepisanych tą ustawą środków zapobieżenia i zniszczenia księgosuszu, stanowi według przekładu dosłownego, jak następuje:

„§. 33.“

„Wynagrodzenia, przypadające za użycie pałki (§. 32.), następnie koszta z powodu zamknięcia wojskiem „granic tych krajów od strony państw sąsiednich i krajów korony węgierskiej, dalej koszta z powodu urzędowania i „utrzymania na kordonach państwowych zakładów komtumacyi i kwarantanny na bydło i koszta urzędowania z powodu zniszczenia zarazy, ciężą na skarbie Państwa.“

„Koszta strzeżenia granicy między temi krajami, jakoteż koszta odgraniczeń wewnątrz kraju przez wojsko, ma ponosić dotyczący kraj koronny “

„Pokrycie wydatków na miejscowe środki ubezpieczeń, jakoteż na wywóz i zagrzebanie padliny jest rzeczą gmin, a względnie właścicieli dworów odosobnionych.“

„Koszta desyntekeji dworów i stajen ponosi właściciel.“

Otóż ustępem w alinei 2. powyższego paragrafu włożone są na kraj koszta, których przedtem nie ponosił. Dawniej bowiem, tj przed wejściem w życie pomienionej nowej ustawy z dnia 29 czerwca 1868. r. postępowano w ogóle w sprawach zarazy na bydło rogacie i konie na zasadzie rozporządzenia ministerjalnego z dnia 6. grudnia 1859. l. 32,592. (dz. pr. kr. z r. 1860., rozp. Namiest z dnia 18. lutego 1860.), gdzie w §. 51. jest tylko mowa o wynagrodzeniu za użycie pałki, że takowe ponosi skarb Państwa, co zaś do innych kosztów tego urzędowania nie ma tam żadnej wzmianki. Lecz w tej mierze istniało z dawien dawna zaprowadzenie, że kosztem skarbu Państwa organa rządowe strzegły granicy na zewnątrz od państw sąsiednich, i również na koszt skarbu Państwa wzywano pomocy wojska tak do straży granic zewnętrznych, jak i do zaprowadzonych wewnątrz kraju kordonów ścisłych. Koszta urzędowania delegowanych ad hoc komisji rządowych, sanitarno-policyjnych, mianowicie koszta podróży i dyet urzędników politycznych, ciężły na etacie dotyczącej służby. Koszta podróży i diety lekarzy, tudzież utrzymanie miejscowych środków ostrożności w miejscach zarazą dotkniętych i graniczących, ciężły na dominiach, gminach i po-

jedynczych obywatelach (cyrkularz władzy krajowej z d. 14. grudnia 1811. l. 52,847 §. 41.), a w szczególności co do obowiązku na gminach rozporządzenie gubernialne z dnia 17. kwietnia 1850. l. 25,162. orzeka, że gminy z tego powodu nie mają prawa do żadnego z skarbu Państwa wynagrodzenia

Powyższe przepisy republikiowano w r. 1837. (zbiór ustaw prowinc rozp. kanc. nad z dnia 15. czerwca 1837. l. 14,192.). Po zniesieniu stosunków poddańczych sprawa co do kosztów podróży i dyet lekarzy unormowaną została rozporządzeniem Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 14. marca i dnia 24. października 1849. ll. 5,259. i 18,684. (dz. p. p. nr. 165. i 429.), do których wysła instrukcyja Namiestnictwa w rozporz. z dnia 25. lutego 1850. r. l. 8,287.; a następnie przepisy te, według pisma Prezydium c. k. Namiestnictwa z dnia 30. sierpnia 1866. l. 7,697., weszły w ugodę przy odbiorze zarządu funduszem krajowym i stanowią, że skarb Państwa opłaca dyety, a fundusz krajowy właściwe kosza podróży (milowe — nie dyety) lekarzy urzędujących z powodu zarazy na bydło.

Wszakże i przytem jeszcze rozróżniano do ostatnich czasów, gdy fundusz krajowy pod zarządem władzy politycznej zostawał, dwojaki wypadki, a to, zarazy skonstatowanej i domniemanej, tj. która przy dochodzeniu lekarza nie sprawdziła się; i w tych ostatnich wypadkach asygnowało c. k. Namiestnictwo z funduszu krajowego całkowite kosza podróży, dyety, i milowe dla lekarzy, i dopiero na przedstawienie Wydziału krajowego zgodziło się c. k. Namiestnictwo w odezwie swej z dnia 16. kwietnia 1867. l. 6,246. odstąpić od tej nieuzasadnionej, a dla funduszu krajowego niesprawiedliwej procedury. Od tego więc czasu z kosztów w sprawie stłumienia zarazy na bydło fundusz krajowy ponosił tylko kosza należności milowego dla lekarzy urzędujących. Obecnie zaś co do ponoszenia przez fundusz krajowy kosztów w stłumieniu zarazy na bydło, księgosuszem zwanej, nowa ustawa z dnia 29. czerwca 1868. r. wprowadza wybitne dwie zmiany, a to:

1. Uwolnionym zostaje fundusz krajowy w wypadkach urzędowania z powodu księgosuszu od dawniejszego obowiązku ponoszenia kosztów należności milowego dla lekarzy urzędujących. Pod urzędowaniem bowiem rozumie się tu działanie osobnej, ad hoc zsem 2. ustanowionej komisji weterynarno-policyjnej, do której jako stali członkowie wchodzi i lekarze, działający tu imieniem tej komisji. Nadto uwolnienie to nie rozciąga się tylko na same wypadki księgosuszu, tj. tam, gdzie księgosusz został skonstatowanym, ale także i na inne wypadki domniemanych słabości, uzasadniających obawę zarazy księgosuszu, tj. w ogóle trzymając się postanowień samejże ustawy. Skarb Państwa (w myśl §. 27., 33. i 37.) ponosi nie tylko całkowite kosza urzędowania z powodu stłumienia i wstrzymania księgosuszu, ale także i kosza urzędowania z powodu dochodzenia, czy zaraza o której urząd zawiadomionym bywa w skutek §. 18. ustawy, jest księgosuszem, czy nie, tj. i wówczas, gdyby w dochodzeniu na to doniesienie księgosuszu nie skonstatowano.

2. Natomiast druga zmiana, wywołana pomienioną ustawą w dawnem rozłożeniu obowiązku co do pokrycia kosztów z powodu zarazy na bydło jest ta, że zsem 33. tej ustawy włożono na kraj nasz kosza, jakich przedtem nie ponosił, a to kosza strzeżenia wojskiem granicy przeciw księgosuszowi w dwóch wypadkach:

- a) na granicy od sąsiednich krajów koronnych, Śląska i Bukowiny,
- b) na odgraniczeniach wewnątrz kraju.

Dotychczas od wejścia w życie pomienionej ustawy przeciw księgosuszowi nie urosły z tego powodu żadne wydatki. Wszakże już z zasady, jak w przewidywaniu możebnych w przyszłości wypadków, jest rzeczą konieczną, ażeby Wysoki Sejm powziął formalną uchwałę co do stanowczego sposobu pokrywania tych kosztów, i w tej mierze zdaniem Wydziału krajowego nie pozostaje, jak kosza te przekazać na fundusz krajowy. Wydział krajowy wnosi przeto: Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Uchwała.

Ustawą państwową z dnia 29. czerwca 1868. r. (dz. p. p. z dnia 14. sierpnia 1868. l. 118.) włożone na kraj kosza strzeżenia wojskiem granic przeciw księgosuszowi pokrywane być mają z funduszu krajowego; i w szczególności ustanawia się, że odnośne wydatki preliminarowane być mają w budżecie krajowym na rubrykę „wydatków sanitarnych.“

Marszałek krajowy:

Leon książę Sapieha w. r.

Sprawozdawca:

Franciszek Smolka w. r.

Z Rady Wydziału Krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji i Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

We Lwowie dnia 27. sierpnia 1869.